

का° [१७. १२. १.] नाकसदोऽनूकेषु पूर्ववर्जमृतव्याविलायामाश्विनीवद्वाश्यसीति प्रतिमन्त्रम् । पूर्वानूके स्थानाभावात्पूर्वानूकवर्जं त्रिदिवनूकेषु ऋतव्याविलायामनूकोपरि राज्ञीत्यादिपञ्चकण्डिकाभिराश्विनीवन्नाकसत्संज्ञेष्टका उपदधातीति सूत्रार्थः ॥ पुरस्तादुपदधाति । राश्यसि । पञ्च यज्ञेषु लिङ्गोक्तदेवतानि । हे इष्टके राज्ञी राजमाना प्राची पूर्वा दिक् त्वमसि । वसवोऽष्टौ देवास्ते तवाधिपतयोऽधिकं पालयितारः । अग्निर्हेतीनामुपद्रवकारिणीनां परायुधानां प्रतिधर्ता निराकर्ता । किं च त्रिवृत्स्तोमः तां पृथिव्यां श्रयतु उत्थापयतु । आज्यमाज्यनामकमुक्तं शस्त्रं प्र वो देवायाग्नये इत्यादिकम् [ऐतरेयब्रा° २. ४०.] अव्यथायै न व्यथा अव्यथा तस्यै चलनाभावाय तां स्तभ्रातु दृढीकरोतु । रथत्तरं साम अन्तरिक्षे लोके प्रतिष्ठित्यै प्रतिष्ठानाय तां स्तभ्रातु । प्रथमज्ञाः प्रथमोत्पन्ना ऋषयः प्राणा देवेषु सुलोकमध्ये दिवः आकाशस्य मात्रया परिमाणेन वरिष्णा उरुत्वेन तां प्रथन्तु प्रथयन्तु हृन्दस्युभययेति [पा° ३. ४. ११७.] शप आर्धधातुकत्वाप्तिर्लोपः प्राणा वाऽऋषयः प्रथमज्ञा इति श्रुतेः [ट. ६. १. ५.] आकाशस्य यादृशं विशालत्वं तादृग्विशालां तां कुर्वन्त्वित्यर्थः । विधर्ता इष्टकानिष्पादयिता च पुनरयमधिपतिरिष्टकापालकश्च तां प्रथयताम् यद्वा विधर्ता विशेषेण धारयिता वागभिमानो देवः अयमधिपतिः प्रधानभूतो देवो मनोऽभिमानो तौ च तां प्रथयताम् विधर्ता चायमधिपतिश्चेति वाक्यं तौ मनश्चतौ ह्रीदृक् सर्वं विधारयत इति [ट. ६. १. ५.] श्रुतेः । किं च ते सर्वे यथोक्ता वस्वादयः संविदानाः ऐकमत्येनावस्थिताः सन्तो नाकस्य पृष्ठे न अकं दुःखं नाकं सुखं तस्य पृष्ठे स्वदूषे सुखदूषे स्वर्गे लोके यजमानम् इष्टके चकारात्वां च सादयन्तु स्थापयन्तु ॥ स्तोमाः सामानि च राजसूयप्रकरणे दशमेऽध्याये प्राचीमारोहेत्यादिकण्डिकासु [१०. १०-१४.] व्याख्यातानि ॥ १० ॥

वि॒रा॒ड॒सि॒ दक्षि॑णा॒ दि॒यु॒द्रा॒स्ते॑ दे॒वा अ॒धि॒प॒तय॑ इन्द्रो॒ हे॒ती॒नां॑ प्र॒ति॒ध॒र्ता॑
प॒ञ्चद॒श॒स्त्वा स्तो॒मः॑ पृथि॒व्या॒ऽश्रय॑तु प्र॒उ॒गमु॒क्तम॒व्य॒थायै॑ स्तभ्रातु वृ॒ह॒त्सा॒म॒
प्र॒ति॒ष्ठि॑ — साद॒यन्तु॑ ॥ ११ ॥